

פרשת עמוס בן

הבוס של מדינת מיסורי, הארכיבישוף הקלאר סי של הוודן האמריקאי המפלגתי, פנדרגסט, כרטיסים לכל מי שחפץ ביקרו ועליהם הי כתובת: "איש זה הוא ידידי". שום שוטל לא העיז לקרוא לידידים אלה לסדר, בשום מקרה.

שייקה ירקוני אינו מצויד בכרטיס דומה, בחתימת ידידיו במשטרה. אולם כנהג זהיר להפליא, המקפיד על החוק עד לפרט הקטן ביותר, אין השוטרים מרבים לרשום תלונות נגד שייקה ירקוני.

מון העיר אז העיר

הידידות החלה מזמן, עוד בימים בהם היו עמוס בן גוריון וישעיהו ירקוני תלמידים בבית הספר החקלאי כדורי, בגליל התחתון.

כבר בימים ההם נהנה התלמיד בן גוריון מיחס מיוחד. לגבי תלמידי המחזור הצעיר בכדורי נחשב העישון לעבירה. לכן, כשנתפס עמוס מעשן בחדר האוכל, המליץ ועד ה' הורים על גירושו לחודש ימים — דבר שק סם מאד לעמוס, שלא התלהב מעולם ללימודים. אולם המנהל החליט אחרת: הוא נתן לתלמידי הצעיר זכות מיוחדת לעשן — בחדר המנהל.

גם במקום לימודיו הקודם, גימנסיה הר צליה, זכה בן גוריון להצלחה דומה. באחת השנים, בשעה שהוריו נמצאו בחוץ לארץ, נאלץ עמוס לעבור שתי בחינות נוספות כדי לעלות לכתה הבאה. נשכרה לו מירה פרטית ללימוד שפות. עמוס למד בדיוק שיעור אחד באנגלית ואחד בערבית. את שאר זמנו הקדיש לשפה הבינלאומית של מגרש הספורט בשכונת. כשחזרה אמו, התפלאה מאד שה מורה אינה באה לגבות את שכרה. אך ה עיקר היה שעמוס הצליח בכל הבחינות ל מעלה מן הממוצע. המורים שתקו, וייתכן שהדבר לא היה מתגלה לעולם אילמלי הל שניה עליו אחותו רגנה. מאז היחסים ביניהם מתוחים.

גם היחסים בין עמוס ואביו, אדם הבוחל מעומק ליבו בכל צל של שחיתות, אינם אידיליים. כשנפל דוד בן גוריון לא מכבר למשכב, שהתה הבת רגנה ליד מיטתו, אולם לעמוס לא ניתן אף להיכנס לחדר במלון הנשיא.

אך למרות הלימודים בגימנסיה הרצליה ובכדורי — לא הגיע עמוס, שנולד בבריטניה, ולכן הינו עד היום מבחינה טכנית אזרח בריטי, לכלל השלמת לימודים ותעודת בגי רות.

כחבר תנועת המחנות העולים מגיל 15 התחנך הצעיר להגשים את חזון נאומו של אביו וללכת להתיישבות חקלאית בקיבוץ. ואמנם, הגרעין בו היה עמוס חבר יצא ל הכשרה בקיבוץ נען. עמוס לא הצטרף אליו — הוא לא הרגיש כל נטיה לא לחקלאות ולא לקיבוץ.

הוא פיתח חיבה לעיסוקים גבריים יותר, ביניהם הספורט. כמעט בכל שבת אפשר לראותו בין הצופים במשחק כדורגל כשהוא יושב על אחד היציעים בצד הידני, ישעיהו ירקוני.

עמוס יוצא לקרב

בדצמבר 1940 התגייס עמוס בן גוריון לצבא הבריטי ובדצמבר 1940 זכה לשרט של טוראי ראשון. הוא לא היה ענוו על זרועו זמן רב: כעבור פחות מחצי שנה כבר היה עמוס, שלא עבר קורס לקצין, היו לו המלצות טובות.

הפלישה האיטליה מצאה אותו כבר בדרגת סגן מפקד פלוגה, כמו אלוף חיים לסקוב ורב-אלוף מקלף. הוא עבר את קרבות הסניג ושכב לבסוף בבית חולים בהולנד (בגלל דיזנטריה), מקום בו הכיר אחות בריטית חמודה. הוא הפך אותה למידי בן גוריון. א ביו אחר לחתונה בשעתים בגלל סערה בתעלת המאנז.

עם התחלת המאורעות שקדמו למלחמת ה'

קב קנר הינם בעלי זכויות בחברה זו. ליתר דיוק: לכל אחד משני הקצינים מניה אות מתוך 11 מניות החברה.

שותף חשוב אחר: ידידו הקרוב של עוזר המפקח הכללי, ישעיהו ("זה הסוד שלו!") ירקוני, המכונה בפי ידידים "שייקה". למי ירקוני מניה כפולה וזכות חתימה בשם ה' שותפות.

מי זה שייקה?

מי הוא, איפוא, ידידו ושותפו של עוזר המפקח הכללי במשטרת ישראל? הש' בוע פורסמה בעתונות מודעה בנוסח זה:

שותפי חברת הזיפוף כורים במצברוח עליז: מימין עוזר המפקח הכללי עמוס בן גוריון, כשהוא נהנה מהצלחה מוצלחת. מי שמאל נהנה שייקה ירקוני מהתבוננות בתחרות כדורגל, מבעד לסורג גדר המגרש.

"לישעיהו ירקוני, המכונה "שייקה", ברכה לשנת העשר לשיחרור מהכלא הבריטי ול' פעלך הרב. היה אמיץ! חברי!"

המלים "היה אמיץ" כונו כנגד שורת פירסומים וזוגיים בשבועות האחרונים, בהם הוטל אור על כמה ממפעליו של הידני. הוזכרה פרשת אירט, בה הוקפא תיק גגו שייקה וחבריו על עבירות מטבע, ומעילה כי כספי הסוכנות. הוזכרה פרשת מיכרז המכר' ניות בה קצרו שייקה וידידו, במכה אחת, מאות אלפי ל"י. הוזכר חוזה מפוקפק בין שייקה וידידיו לבין משרד ממשלתי חיוני. שפורר את חמת מבקר המדינה. הוזכרה גם העובדה הפשוטה כי שום חקירה משטרתית נגד פעולות אלה לא התחילה או לא הגיעה לידי סיום.

יתר מזה: בארצות הברית חילק בשעתי

להשתמש בביטויים. חריפים, קבע בלשון ברורה: "בתוקף איזה כוח או סמכות יכר לה המשטרה לנקוט צעדים שיש בהם משיב ביצוע פסקדין לטובת אחד הצדדים? למטרת ביצוע פסקדין נקבע בחוק מנגנון מיוחד והוא משרד ההוצאה לפועל, הפועל על ידי כלי המשפט ותחת הבקורת שלהם... לא מצאנו כל אסמכתא חוקית לכך שכתחליף לדרכים ולתרופות הקבועות בחוק, רשאת המשטרה להעמיד, בלי פקודה לכך מבית ה' משפט או משרד ההוצאה לפועל, את המג' גנון שלה לשרות הצד המעוניין... יבורך כל מאמץ מצד המשטרה למנוע עבירות, אבל אין זאת אומרת שהמשטרה יכולה בעצם

עמוס ושייקה

שאל נהנה שייקה ירקוני מהתבוננות בתחרות כדורגל, מבעד לסורג גדר המגרש. ידיה ליצור גורמים לעבירה... זהו בדיוק מה שקרה כאן.

זיפוף משטרתית

שאלת השאלה: מה הגיע את המש' טרה לפעול בנוריות כזאת בעסקי הזיפ' זוף ולבצע פעולות שנקבעו על ידי בית הדין העליון כסותרות גם את החוק וגם את המוסר הציבורי? קשה לענות על כך בדיוק.

אולם דבר אחד ידוע: לא היה זה הקשר היחידי בין משטרת ישראל, לבין עסקי הזיפ' זוף. בספרי רשם החברות, בתיק 585 של השותפות כורים לכריית זיפוף, כתוב בפי רוש כי קציני המשטרה עמוס בן גוריון וע'

שבוע קיבלו כל מערכות העתונות בישראל מכתב זועף מאד, בעל סגנון יוצא דופן: ממשפטיו הוצאה לחלוטין המלה "את". שם הכותב היה בן גוריון, אך לא היה זה ראש הממשלה ושר הבטחון, כי אם עוזר המפקח הכללי של משטרת ישראל. הוא טען כי האשמות שורת המתנדבים, כאילו ידידיו הקרובים פטורים מלשאת באחריות פלילית למעשיהם, לא היו ברורות כל צרכן כדי לאפשר לו להגן על שמו הטוב בעזרת בית המשפט.

"מחברי החוברת (של שורת המתנדבים) חסרו אומץ לב להעליל עלי עליה זו בדבי רים כרוכים ופשוטים", התלונן הכותב. "אם יגידו זאת ברורות", איים, "אתבע אותם למשפט על הוצאת דיבה".

מעטים מאד האמינו כי עמוס בן גוריון יגשים את איומו לאחר תשובתה של שורת המתנדבים. אך אם יעשה זאת, יהיה זה בלי ספק בירור משפטי מועיל, שבו עלולות להתברר כמה מן הפרשות הסתומות יותר המתרחשות בתוככי המשטרה, ללא ביקורת ציבורית.

מאבק על דרך פרטית

רשה אופיינית מסוג זה היא פרי ש'ת הזיפוף. דוקא במיצרן זה, החיוני לבניין הארץ, הוכיחה המשטרה מתמיד עניין מיוחד, אולם לעולם לא הגיע עניין זה לכלל פעילות כה חרוצה כמו במקרה של מרכז יצרני הזיפוף.

לחברה זו, שהיא שותפות-גג של 24 חבי רים בענף, היה מכרה זיפוף פרטי על שפת הים, מעבר לירקון. המרכז סלל גם הדין פרטית למכונות חבריו אל המכרה.

יום אחד פרץ סיכסוך בין כלל חברי המר' כז לבין חברת צור, שהיתה אחד השותפים. צור ביקשה לצרף שותף נוסף, שיהנה ממית קני המרכז וממזרז הפרטית שלו. שאר ה' חברים התנגדו לכך. אסרו על השותף החדש, מר שרגא נוימן, לגשת אל המכרה.

היה זה סיכסוך שכמוהו רנים בישראל, אך לא סיכסוכים רבים זוכים לכבוד ולתש' מת הלב הרשמית שנפלו בחלקו של מקרה זה. ללא כל צו מעצר משופט, אסרה המ' טרה שלושה מהשותפים שהגנו על זכויו תיהם לדעתם, וכעבור כמה ימים עצרה עוד שמונה. לא זו בלבד, אלא ששומרי הסדר הציבורי איימו לחזור ולאסור כל מי שיפריע למר שרגא נוימן להגיע למכרות הזיפוף הנכספים, ולהשתמש בכביש הפרטי כאות נפשו. עד כדי כך היתה המשטרה משוכנעת בצדקתו הבלעדית.

"המשטרה יוצרת עבירות!"

נאסרים נזכרו כי ישראל קיים בכל זאת בית משפט. הם פנו לבית הדין ה' עליון בבקשת צירעית-נאי נגד שר המשטרה, המפקח הכללי של משטרת ישראל, מפקח משטרת רמת-גן ומפקח משטרת מחוז תל-אביב.

המשטרה לא טרחה כלל להכחיש את ה' עובדות, ובית הדין העליון, שאינו נוהג